

แพรว. ปีที่ 24 ฉบับที่ 567. 10 เมษายน 2546. หน้า 44.

● รุก่อบรมยากกว่า "ออสติน ลามโกเคส" ภาพUS:กอบ : Getty Images

ดอกเบี้ยต่ำจนฝากแบงก์แล้ว “ขาดทุน” นั่นเป็นจริง

หนังสือพิมพ์พาดหัวข่าวว่า “ฝากแบงก์ไม่คุ้มขาดทุนแล้ว” “ดอกเบี้ยแท้จริงติดลบแล้ว” อ่านแล้วต้องอุทานว่า อุแม่เจ้า ฝากแบงก์มีกำไรและขาดทุนด้วยหรือ ดอกเบี้ยนี้มันมีทั้งดอกเบี้ยปลอมและดอกเบี้ยจริงด้วยหรือ

สภาวะดอกเบี้ยต่ำติดดินในตอนนี้ จนคนมีเงินพากันหน้าเศร้า นั่นเกิดจากมีสภาพคล่อง ซึ่งก็คือมีเงินไหลเวียนล้นอยู่ในระบบการเงินของประเทศกว่า 500,000 ล้านบาท ที่เงินมันล้นไปหมดอย่างนี้ ก็เนื่องมาจากมีคนกู้ไปไม่เพียงพอกับเงินฝากที่อยู่ในระบบการเงิน

เมื่อผู้คนไม่มั่นใจในสถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจที่ยังไม่เป็นปกติจริง หรือหวาดหวั่นผลกระทบจากสงครามอิรัก ก็จะพากันฝากเงินไว้ในสถาบันการเงินที่ดูจะปลอดภัยกว่าเอาไปฝังไว้ในตู้มหรือให้คนรู้จักกันกู้ ในขณะที่คนที่มีปัญญาก็ยังมีจำนวนไม่มากนัก และถึงกู้ก็ไม่กู้กันมากเพียงพอไปลงทุนเพื่อให้เกิดเป็นรายได้มากขึ้นในอนาคต เพราะหวาดหวั่นในสถานการณ์ ส่วนคนไม่มีปัญญาก็นั้น ถึงอยากกู้ก็ไม่มีใครให้กู้

เมื่อเงินที่มีให้กู้มันล้นไปหมด แต่เงินที่คนสามารถกู้ได้มันไม่มากพออย่างพอพอดพอเหวี่ยงกัน ดอกเบี้ยซึ่งเป็นราคาของการใช้เงินจึงอยู่ในระดับต่ำ เรื่องมันเป็นอย่างนี้แหละครับसारวัตร จึงทำให้เกิด “ขาดทุน” หรือดอกเบี้ยที่แท้จริงติดลบเกิดขึ้น

ขอเริ่มที่ดอกเบี้ยแท้จริงก่อน สมมติเอาเงิน 100 บาทไปฝากธนาคาร ดอกเบี้ย 10% ต่อปี เมื่อครบหนึ่งปีเงินก้อนนี้ก็จะเพิ่มเป็น

110 บาท ดอกเบี้ยอย่างที่เรารู้จักกันนี้ เขาเรียกว่าดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน กล่าวคือ มันเป็นเรื่องของตัวเงิน มิใช่ของจริง ซึ่งก็คือสินค้าที่เราบริโภคได้

คราวนี้ถ้าตอนต้นปีที่จะฝากเงิน ราคาสินค้าทั่วไปคือ 1 บาทต่อหนึ่งชิ้น ก็หมายความว่า เงิน 100 บาทของเราซื้อของที่เราบริโภคได้จริง 100 ชิ้น ($100 \div 1$)

อย่างไรก็ดี ถ้าระหว่างปีสินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้น 10% กล่าวคือ จากชิ้นละ 1 บาทเมื่อต้นปี กลายเป็นราคา 1.10 บาทเมื่อปลายปี อย่างนี้ก็หมายความว่าเงิน 110 บาทของเราเมื่อปลายปีจะซื้อของจริงได้ 100 ชิ้น ($110 \div 1.10$) เหมือนเดิม

ฝากเงินทั้งปี แต่ไม่ได้ของจริงออกมาแม้แต่หน่วยเดียว เงินที่มีตอนต้นปีและท้ายปียังซื้อของได้จำนวนชิ้นเท่ากัน อย่างนี้เท่ากับว่าดอกเบี้ยจริงที่ได้รับคือ 0% ถึงแม้ดอกเบี้ยตัวจริงคือ 10% ก็ตาม

อย่าลืมว่ามนุษย์นั้นมิได้กินเงินที่ตนมี หากกินของจริงที่เงินนั้นสามารถซื้อได้ ดังนั้นจึงต้องสนใจแต่ของจริงเท่านั้นที่จะทำให้เกิดความพอใจขึ้นได้

คราวนี้มาสมมติต่อว่า ระหว่างปีสินค้ามีราคาแพงขึ้น 20% (ราคาสูงขึ้นจาก 1 บาทเป็น 1.20 บาท) แต่ดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงินยังคงเป็น 10% ก็หมายถึงว่า ตอนต้นปีเงิน 100 บาทซื้อของจริงได้ 100 ชิ้น แต่ปลายปีเงิน 110 บาทซื้อของจริงได้ 91.6 ชิ้นเท่านั้น ($110 \div 1.20$) อย่างนี้แหละครับคือสภาวะ “ขาดทุน” เพราะฝากแบงก์ทั้งที่ แทนที่จะได้ของจริงออกมามากขึ้น กลับมีจำนวนลดลง

กรณี “ขาดทุน” นี้ก็คือดอกเบี้ยจริงติดลบนั่นเอง มีที่ไหนเอาเงินฝากทั้งปี กลับได้จำนวนของจริงน้อยกว่าเท่า ต้นปีเงินซื้อของจริงได้ 100 ชิ้น หรือพูดอีกอย่างว่าเหมือนกับเอาของจริงไปฝากไว้ 100 ชิ้น แต่ปลายปีของจริงที่ได้รับกลับเหลือ 91.6 ชิ้น อย่างนี้แหละครับคือติดลบ คือแทนที่จะออกกลับหมด

ตราใบได้อัตราเงินเฟ้อหรือเปอร์เซ็นต์ที่ของมีราคาแพงขึ้นสูงกว่าดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน สภาวะ “ขาดทุน” หรือดอกเบี้ยแท้จริงติดลบก็จะเกิดขึ้นเสมอ

ล่าสุดอัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์เหลือเพียง 1.25% หากหักภาษีดอกเบี้ยเงินฝากอีก 15% แล้วก็จะเหลือเพียง 1.06% เท่านั้น แต่อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ 1.9

ดังนั้นดอกเบี้ยแท้จริงจึงติดลบ หรือที่เรียกว่าฝากแบงก์ “ขาดทุน” จะนี้แล